

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 324/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislav Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária VERIONS, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 11Ncp/10/2025-797 z 2. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 30. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú účastníkmi súdneho konania vedeného pred Mestským súdom Bratislava II pod sp. zn. B1-3P/57/2017, ktorého predmetom je návrh [REDACTED] (sťažovateľ v 1. rade) a [REDACTED] (sťažovateľka v 2. rade), ako starých rodičov na úpravu styku s maloletými deťmi [REDACTED] a [REDACTED], ktorých otcom je [REDACTED] (sťažovateľ v 3. rade), v konaní o starostlivosti o maloleté deti. Obe maloleté sú zverené do osobnej starostlivosti ich matky [REDACTED]. S uvedeným súdnym konaním súvisia súdne konania vedené pred mestským súdom pod sp. zn. B1-3P/15/2015 (o návrhu sťažovateľa v 3. rade na úpravu práv a povinností k maloletým deťom) a pod sp. zn. B1-7P/1/2021 (o návrhu sťažovateľa v 3. rade na uloženie výchovného opatrenia maloletým deťom).

3. Sťažovatelia v 1. a 2. rade uplatnili 20. apríla 2023 proti zákonnej sudkyňi námietku zaujatosti.
4. Mestský súd ako súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. B1-3P/57/2017-583 z 31. júla 2023.
5. Krajský súd uznesením č. k. 11CoP/24/2024-783 z 15. októbra 2024 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s odôvodnením, že súd prvej inštancie sa námietkou zaujatosti z 20. apríla 2023 nezaoberal.
6. Po vrátení veci mestský súd predložil námietku zaujatosti na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý rozhodol, že namietaná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na mestskom súde pod sp. zn. B1-3P/57/2017.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Čo sa týka prípustnosti podanej ústavnej sťažnosti, sťažovatelia poukazujú na názory Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý judikoval, že proti rozhodnutiu krajského súdu o námietke zaujatosti nie je prípustné dovolanie ako opravný prostriedok (uznesenie sp. zn. 2ObdoK/2/2023, uznesenie sp. zn. 1Obdo/2/2024).
8. Napriek uvedenému sťažovatelia súčasne s ústavnou sťažnosťou podali aj dovolanie, poukazujúc na rozhodovaciu prax ústavného súdu, podľa ktorej predmet konania o uplatnenej námietke zaujatosti konajúceho sudcu nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je alebo nie je vylúčený z prerokovania a rozhodovania určitej veci. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet sporového konania, v ktorom namietaný sudca konal. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti sudcu preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania sporovej veci nestranným súdom (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 531/2014).
9. Súčasne sťažovatelia poukazujú na právne závery ústavného súdu v uznesení sp. zn. IV. ÚS 298/2024, v ktorom poukázal na to, že námietku porušenia práva na zákonného sudcu, resp. práva na nestranný súd je možné odôvodniť v odvolacom konaní uplatnením odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ako aj za splnenia zákonom ustanovených podmienok v dovolacom konaní podľa § 420 písm. e) CSP.
10. Uvedené závery sú podľa sťažovateľov navzájom rozporné, a preto v záujme ochrany svojich základných práv podali túto ústavnú sťažnosť a aj dovolanie.
11. Námietka zaujatosti, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením, predstavuje iba jednu z mnohých námietok zaujatosti, ktoré boli proti zákonnej sudkyňi uplatnené, a predstavuje taký exces v rozhodovaní o (ne)zaujatosti namietanej sudkyne, že jeho ďalšia existencia nie je ústavne udržateľná.
12. O námietke zaujatosti rozhodol senát krajského súdu v zložení Mgr. Fedor Benko, JUDr. Silvia Hýbelová a JUDr. Janka Benkovičová. Proti sudcom Mgr. Fedorovi Benkovi a JUDr. Silvii Hýbelovej boli uplatnené námietky zaujatosti 9. októbra 2024 v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/24/2024, o ktorých nebolo nadriadeným súdom dosiaľ rozhodnuté.

13. Z námietky zaujatosti uplatnenej proti zákonnej sudkyňi vyplýva, že dôvodom na jej podanie bola skutočnosť, že na ústnom pojednávaní konanom 14. apríla 2024 vo veci disciplinárneho konania vedeného proti zákonnej sudkyňi menovaná upozornila senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, že v jednej z vecí, pre ktorú sa vedie disciplinárne konanie (ide o vec vedenú pod sp. zn. B1-3P/15/2015), „je navrhovateľ [redacted] zastúpený advokátskou kanceláriou [pod vtedajším názvom redacted], kde je spoločníčkou samotná navrhovateľka [redacted] ako ministerka spravodlivosti, ktorá podala návrh na začatie disciplinárneho konania[. Podľa zákonnej sudkyne to z hľadiska spravodlivosti prebiehajúceho disciplinárneho konania „vyvoláva minimálne pochybnosti a nasvedčuje možnému konfliktu záujmov.“.

14. Sama zákonná sudkyňa vníma a aktívne verbalizuje súvislosť medzi svojim disciplinárnym stíhaním a právnym zástupcom sťažovateľa v 3. rade. S touto skutočnosťou sa krajský súd vôbec nevysporiadal a vôbec nereflektoval na zjavný rozpor, ktorý plynie z toho, že na jednej strane menovaná sudkyňa tvrdí, že sa proti sťažovateľovi v 3. rade necíti byť zaujatá, keďže návrh podala ministerka spravodlivosti [redacted] (vyjadrenie sudkyne z 12. apríla 2023 k námietke zaujatosti z 3. apríla 2023), ale už na druhý deň verbalizuje súvislosť medzi svojim disciplinárnym stíhaním a právnym zastúpením sťažovateľa v 3. rade. Vyjadrenia zákonnej sudkyne tak zakladajú objektívne pochybnosti o tom, či je možné udržať zdanie o jej objektívnej nezaujatosti.

15. Krajskému súdu sťažovatelia vyčítajú konštatovanie, že predmetom námietky zaujatosti nebolo to, že sťažovateľ v 3. rade podal na zákonnú sudkyňu podnet na začatie disciplinárneho konania, ale to, že proti nej disciplinárne konanie bolo vedené. Krajský súd tak bagatelizuje skutočnosť, že proti sudkyňi bolo vedené disciplinárne konanie, s ktorým sa okrem navrhovateľky disciplinárneho konania – vtedajšej ministerky spravodlivosti [redacted] stotožnili viacerí ministri spravodlivosti, ako aj disciplinárny senát, ktorý menovanú napokon právoplatne odsúdil. Okrem toho predmetom námietky zaujatosti nebolo len vedenie disciplinárneho konania, ale predovšetkým skutočnosť, že sama sudkyňa vníma prepojenie medzi vedeným disciplinárnym konaním a právnym zástupcom sťažovateľov, k čomu sa krajský súd nevyjadril vôbec.

16. Sťažovatelia ďalej poukazujú na konkrétne excesy, ktorých sa sudkyňa opakovane dopúšťa a ku ktorým došlo v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3P/15/2015 (konanie o úpravu styku maloletých s otcom). Sudkyňa manifestuje svoje vnútorné negatívne nastavenie voči osobe sťažovateľa v 3. rade, pričom opätovne tak robí v kontexte jeho návrhu na umiestnenie maloletých do ústavnej psychiatrickej starostlivosti, ktorý predniesol, sledujúc tak výlučne najlepší záujem maloletých.

17. S ohľadom na všetky už uvedené skutočnosti, teda na vyjadrenia sudkyne v rámci jej disciplinárneho stíhania, ako aj na jej postup v súvisiacich súdnych veciach, sťažovatelia zastávajú názor, že zákonná sudkyňa má byť z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. B1-3P/57/2017 vylúčená.

18. Sťažovatelia uvádzajú, že rozhodnutie ústavného súdu o ich sťažnosti má význam pre súdnictvo ako také, keďže týmto rozhodnutím ústavný súd buď aprobuje, alebo odmieta také správanie sudcov, akého sa dopustila sudkyňa Škultétyová, keď toto správanie posúdi buď ako konformné s princípom nestranného výkonu súdnictva v zmysle čl. 141 ods. 1 ústavy, alebo toto správanie

sudcu odmietne ako rozporné s uvedeným princípom, ako i so základným právom na nezávislého sudcu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

19. Napadnutým uznesením krajského súdu o nevyhlúčení zákonnej sudkyne tak došlo podľa názoru sťažovateľov k porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu, ktorým rozhodol o nevyhlúčení sudkyne mestského súdu Mgr. Kataríny Škultétyovej z prejednávania a rozhodovania veci vedenej mestským súdom pod sp. zn. B1-3P/57/2017 v právnej veci starostlivosti o maloleté deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] rodičov [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 3. rade, o úpravu styku maloletých detí so starými rodičmi (sťažovatelia v 1. a 2. rade). Podľa názoru sťažovateľov krajský súd neposúdil dostatočným spôsobom nestrannosť zákonnej sudkyne, nevysporiadal sa riadne s argumentáciou sťažovateľov v uplatnenej námietke zaujatosti, čo robí z uznesenia krajského súdu arbitrárne rozhodnutie. Sťažovatelia podali v záujme ochrany svojich základných práv proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, poukazujúc na rozpornosť judikatúry ústavného súdu.

21. V kontexte predostretej sťažnostnej argumentácie ústavný súd v prvom rade poukazuje na zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019)]. Ústavný súd tiež pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09).

22. Na podklade uvedených stabilných judikatúrnych postojov ústavný súd konštatuje, že využitie jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je orientované na prieskum zásahov do základných práv a slobôd, ktoré majú povahu rozhodnutia o parciálnej procesnej otázke v priebehu ešte právoplatne neukončeného konania všeobecného súdu.

23. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú primárne upravené v Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej aj „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Civilnom sporovom poriadku garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre jeho zaujatosť (§ 49 a nasl. CSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhodoval sudca, ktorý mal byť vzhľadom na jeho pomer

k sporu, stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní zakladajúcim dôvodnú pochybnosť o jeho nezaujatosti vylúčený, je pritom dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

24. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Rovnako možno podľa § 420 písm. e) CSP v dovolaní proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí namietat', že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

25. Z predmetných zákonných ustanovení vyplýva, že platná právna úprava civilného sporového konania poskytuje strane sporu možnosť domáhať sa nápravy závažného procesného pochybenia spočívajúceho v rozhodovaní veci sudcom, ktorý mal byť z jej prejednávania vylúčený, a to prostredníctvom odvolania, resp. dovolania proti meritórnemu rozhodnutiu v konkrétnej veci (pozri tiež IV. ÚS 5/2019, III. ÚS 617/2021, I. ÚS 48/2025, IV. ÚS 14/2025, I. ÚS 710/2024, II. ÚS 168/2022, IV. ÚS 344/2022, IV. ÚS 122/2024, IV. ÚS 87/2024, III. ÚS 27/2023, IV. ÚS 667/2022, I. ÚS 395/2022). Teda strana sporu môže argumentáciu smerujúcu proti napadnutému rozhodnutiu o nevyhlúčení zákonného sudcu na základe ňou vznesenej námietky uplatniť v rámci opravného prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej. Napokon sťažovateľom sú uvedené právne závery ústavného súdu známe predovšetkým z uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 298/2024 z 11. júna 2024, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v 3. rade zastúpeného totožným právnym zástupcom, ktorou sa domáhal preskúmania rozhodnutia odvolacieho súdu o nevyhlúčení totožnej sudkyne z konania o uloženie výchovného opatrenia obom maloletým deťom sťažovateľa v 3. rade, ako neprípustnú z identických dôvodov.

26. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia majú v systéme civilného sporového konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv, hoci prípustný až po rozhodnutí vo veci samej. Za týchto okolností považuje ústavný súd za neprípustné, aby v danej fáze konania vstupoval do jeho priebehu a nahrádzal tak právomoc všeobecných súdov, keďže sťažovatelia majú k dispozícii riadny, prípadne mimoriadny opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého môžu uplatniť ochranu svojich označených práv a namietat' (rovnako ako v ústavnej sťažnosti) aj nesprávny postup pri prejednaní nimi uplatnenej námietky zaujatosti, o ktorej nebolo rozhodnuté. Ústavný súd tak v tejto etape súdneho konania nie je oprávnený korigovať prípadné pochybenia procesného postupu všeobecného súdu v sťažovateľmi nastolenej čiastkovej otázke (m. m. II. ÚS 209/2019). K opačnému záveru by za určitých okolností bolo možné dospieť v prípade vylúčenia konajúceho sudcu z rozhodovania, čo však vzhľadom na odlišné okolnosti právnej veci sťažovateľov nie je potrebné rozoberať.

27. Sťažovateľmi označené skoršie rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 531/2014 prijaté počas platnosti a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku nie sú s aktuálnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá namietanú zaujatosť smeruje do konania o merite veci, rozporné, ako to tvrdia sťažovatelia. Ústavný súd v uvedených rozhodnutiach totiž uzavrel, že kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti sudcu nachádza svoj odraz i v kvalite meritórného rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcu vznesená, a preto ústavné sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie

a rozhodnutie. Aj aktuálna rozhodovacia činnosť ústavného súdu je v otázke nemožnosti preskúmania právoplatných rozhodnutí o námietke zaujatosti naďalej jasná, ustálená a konzistentná, vychádzajúca zo znenia v súčasnosti platného a účinného procesného kódexu – Civilného sporového poriadku (pozri bod 25 tohto uznesenia), a preto ústavný súd nemá dôvod sa od týchto právnych záverov odchyliť ani v právnej veci sťažovateľov.

28. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu odmietol z dôvodu neprípustnosti, keďže sťažovatelia nevyčerpali právne prostriedky, ktoré im zákon na ochranu ich základného práva priznáva. Rozhodol tak podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý ústavnému súdu v okolnostiach danej veci ani inú alternatívu rozhodnutia neumožňuje. Skutočnosť, že sťažovatelia podali proti napadnutému rozhodnutiu o námietke zaujatosti dovolanie, na uvedených záveroch nič nemení, pretože najvyšší súd už opakovane konštatoval nedostatočnosť svojej funkčnej príslušnosti na prejednanie takého dovolania pre nedostatok procesnej podmienky (krajský súd v takom prípade nekoná ako odvolací súd, ale ako súd nadriadený), ktorú nemožno odstrániť (pozri uznesenia sp. zn. 2ObdoK/2/2023, sp. zn. 1Obdo/2/2024), a preto také konanie zastavil, čo je sťažovateľom taktiež známe. Podané dovolanie tak nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy tvrdeného porušenia označených práv sťažovateľov, pričom ani z hľadiska tohto aspektu by nebolo z hľadiska subsidiarity právomoci ústavného súdu možné, aby dotknuté rozhodnutie ústavný súd preskúmaval súčasne s dovolacím súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu